

ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

C 41/96 (ex NN 182/95)

Κάτω Χώρες

(97/C 112/03)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(Άρθρα 92 έως 94 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας)

Ανακοίνωση της Επιτροπής δυνάμει του άρθρου 93 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, που απευθύνεται στα άλλα κράτη μέλη και τους λοιπούς ενδιαφερόμενους, σχετικά με τις ενισχύσεις που χορήγησαν οι Κάτω Χώρες για την κατασκευή εργοστασίου υπεροξειδίου του υδρογόνου στο Delfzijl

Με την κατωτέρω επιστολή η Επιτροπή πληροφόρησε την ολλανδική κυβέρνηση για την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία.

«Κατόπιν καταγγελίας, επεστήθη η προσοχή της Επιτροπής στην κατασκευή εργοστασίου υπεροξειδίου του υδρογόνου στο Delfzijl. Ο καταγγέλλων εξέφρασε την ανησυχία ότι παρά τη διαρθρωτική πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα που επικρατεί στην ευρωπαϊκή αγορά επί σειρά ετών, οι αρχές σας επιδοτούν την κατασκευή του εν λόγω εργοστασίου.

Με επιστολές της 21ης Φεβρουαρίου 1995, της 24ης Απριλίου 1995 και της 24ης Αυγούστου 1995, η Επιτροπή ζήτησε από τις αρχές σας την παροχή ορισμένων πληροφοριών. Οι απαντήσεις στις εν λόγω επιστολές παρελήφθησαν αντίστοιχα στις 20 Μαρτίου 1995, 24 Ιουλίου 1995 και 15 Σεπτεμβρίου 1995.

Στις 19 Σεπτεμβρίου 1995 πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες σύσκεψη μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και των εκπροσώπων των αρμόδιων αρχών με αντικείμενο τις εν λόγω ενισχύσεις. Βάσει των πληροφοριών που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια της ανωτέρω σύσκεψης, στις 21 Νοεμβρίου 1995 η ενίσχυση καταχωρίσθηκε στο μητρώο των μη κοινοποιηθεισών ενισχύσεων με αριθμό NN 182/95.

Άλλες πληροφορίες εκ μέρους των αρχών σας έφθασαν στην Επιτροπή με επιστολές της 9ης Ιανουαρίου 1996 και της 18ης Απριλίου 1996. Εξάλλου, στις 19 Μαρτίου 1996, ο καταγγέλλων προσκόμισε συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση της αγοράς υπεροξειδίου του υδρογόνου.

Στις 5 Νοεμβρίου 1993, η εταιρεία FMC Industrial Chemicals (Κάτω Χώρες) BV (στο εξής FMC), θυγατρική της αμερικανικής εταιρείας FMC Corp., υπέβαλε στις αρχές σας αίτηση για χορήγηση ενίσχυσης με σκοπό τη δημιουργία εργοστασίου παραγωγής υπεροξειδίου του υδρογόνου στο Delfzijl.

Το αρχικό σχέδιο προέβλεπε επένδυση σε κτίρια και πάγιο εξοπλισμό ύψους [...] εκατομμυρίων ολλανδικών φιορινίων,

η οποία θα επέτρεπε την κατασκευή εργοστασίου που θα απασχολούσε εκατό περίπου εργαζομένους και η παραγωγική του ικανότητα θα ανερχόταν σε 25 000 τόνους ετησίως. Η έναρξη της παραγωγής προβλεπόταν για το τέλος του 1995 και προορίζεται για τη Βόρεια Ευρώπη.

Το σχέδιο της FMC θεωρήθηκε ότι παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την οικονομική ανάπτυξη της επαρχίας Groningue και κυρίως της πόλης Delfzijl, λόγω της δύσκολης κατάστασης της τοπικής οικονομίας και του γεγονότος ότι επρόκειτο για την πρώτη εγκατάσταση μιας σημαντικής εταιρείας στην περιφέρεια από το 1986. Σύμφωνα με τις ολλανδικές αρχές, εκτός από τους ανωτέρω λόγους, προσμετρήθηκε το γεγονός ότι οι συνέπειες της εγκατάστασης της FMC θα ήταν σημαντικές, καθότι ο εφοδιασμός πρώτων υλών από την FMC θα συνέβαλλε στην επέκταση των χημικών εταιρειών που ήταν ήδη εγκατεστημένες στο Delfzijl και τα οφέλη από την εγκατάστασή της στην περιοχή δεν θα περιορίζονταν μόνο στον τομέα των χημικών προϊόντων.

Βάσει των ανωτέρω, οι αρχές σας αποδέχθηκαν το αίτημα της εταιρείας και στις 15 Μαρτίου 1994 χορήγησαν επιδότηση ύψους 25 % του επιλέξιμου κόστους με ανώτατο όριο τα [...] εκατομμύρια ολλανδικά φιορίνια.

Η ενίσχυση επρόκειτο να χορηγηθεί δυνάμει του καθεστώτος "Besluit subsidies regionale Investeringsprojecten" (IPR), το οποίο εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 27 Δεκεμβρίου 1990 (κρατική ενίσχυση N 514/90 — Κάτω Χώρες).

Κατά τις διαπραγματεύσεις σχετικά με την ενδεχόμενη εγκατάσταση του εργοστασίου, η FMC επεσήμανε ότι σχεδίαζε να κατασκευάσει ένα μεγαλύτερο εργοστάσιο σε σχέση με τα αρχικά της σχέδια.

Με την επέκταση του σχεδίου η παραγωγική ικανότητα του εργοστασίου θα ανερχόταν στους 35 000 τόνους ετησίως. Η FMC εκτίμησε την αξία των συμπληρωματικών επενδύσεων σε [...] εκατομμύρια ολλανδικά φιορίνια. Αυτή η αύξηση της παραγωγικής ικανότητας επρόκειτο να πραγματοποιηθεί αμέσως μετά την αρχική επένδυση της FMC στο Delfzijl και,

ως εκ τούτου, θα αποτελούσε αναπόσπαστο στοιχείο του επενδυτικού σχεδίου.

Ωστόσο, την περίοδο εκείνη οι προθέσεις της FMC δεν είχαν συγκεκριμενοποιηθεί αρκετά ώστε να επιτραπεί η λήψη οριστικής απόφασης σχετικά με την εν λόγω αύξηση. Συνεπώς, η απόφαση της 15ης Μαρτίου 1994 για τη χορήγηση της επιδότησης στην FMC προέβλεπε ότι σε περίπτωση υλοποίησης του μεγαλύτερου σχεδίου, θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη και οι συμπληρωματικές επενδύσεις μέχρι του ποσού των [...] εκατομμυρίων ολλανδικών φιορινίων περίπου κατ' ανώτατο όριο βάσει του υπολογισμού της επιδότησης, της οποίας το ανώτατο όριο θα ανερχόταν στην περίπτωση αυτή σε 28,75 εκατομμύρια ολλανδικά φιορίνια.

Ωστόσο, λόγω της αβεβαιότητας σχετικά με τις συμπληρωματικές επενδύσεις, η υπόσχεση επιδότησης περιορίστηκε σε πρώτη φάση στο αρχικό σχέδιο των [...] εκατομμυρίων ολλανδικών φιορινίων. Στη συνέχεια, η FMC γνωστοποίησε ότι είχε επιλέξει οριστικά το πιο δαπανηρό σχέδιο.

Εκτός από την άμεση επιδότηση, οι ολλανδικές αρχές παρένεβησαν στο σχέδιο με δύο άλλους τρόπους και συγκεκριμένα, α) μέσω της χορήγησης δανείου με επιδοτούμενο επιτόκιο και β) μέσω της πώλησης οικοπέδου στην FMC, όπου η εταιρεία έκτισε τις εγκαταστάσεις της.

α) Το δάνειο

Πρόκειται για δάνειο που χορήγησε ο NOM (NV Noordelijke Ontwikkelings Maatschappij), δημόσιος οργανισμός που συμμετέχει σε επιχειρηματικά σχέδια σημαντικά για την οικονομική ανάπτυξη της περιφέρειας.

Σύμφωνα με τις αρχές σας, η FMC θα μπορούσε να χρηματοδοτηθεί με επιτόκιο 4,78 % από μη ολλανδική τράπεζα και με επιτόκιο 6-7 % από ολλανδική τράπεζα. Για να μπορέσει να συμμετάσχει στο σχέδιο, ο NOM έπρεπε να προτείνει ανταγωνιστικούς όρους, το καταστατικό του όμως του απαγορεύει να χορηγεί τραπεζικά δάνεια.

Τελικά ο NOM αποφάσισε να χορηγήσει εξαρτημένο δάνειο 12,5 εκατομμυρίων ολλανδικών φιορινίων με επιτόκιο [...] %. Το εν λόγω δάνειο παρέχει περίοδο χάριτος [...] ετών και πρέπει να αποπληρωθεί σε [...] χρόνια. Πάντοτε σύμφωνα με τις αρχές σας, ο NOM ενήργησε λαμβάνοντας επίσης υπόψη εμπορικά κριτήρια, εφόσον τα χρηματοδοτικά μέσα που χορήγησε στην FMC προέρχονταν από το λογαριασμό της καταθέσεων [...].

β) Η πώληση του οικοπέδου

Το οικοπέδο που αγόρασε η FMC στο Delfzijl καταλαμβάνει έκταση 10,5 εκταρίων περίπου. Αγοράστηκε στην τιμή του [...] ολλανδικού φιορινίου/m². Αυτή η πολύ χαμηλή τιμή οφείλεται στο γεγονός ότι η αξία του οικοπέδου μειωνόταν διαρκώς με την πάροδο του χρόνου, δεδομένου ότι δεν υπήρχαν επιχειρηματίες που θα ήθελαν να εγκατασταθούν σε διομηχανικό οικόπεδο στο Delfzijl.

Το 1988, κατά την οικονομική αναδιάρθρωση της λιμενικής διοίκησης του Delfzijl αποφασίστηκε να χρησιμοποιηθεί το εν λόγω οικόπεδο για την απόρριψη λάσπης. Λόγω της χρησιμοποίησής του για το σκοπό αυτό, ο δήμος του απέδωσε μηδενική αξία για τον υπολογισμό της εισφοράς του φόρου ακινήτων (onroerend zaakbelasting — OZB) και δεν εισέπραξε κανένα φόρο. Δεδομένου ότι κανένας υποψήφιος αγοραστής δεν είχε παρουσιαστεί επί μακρόν, ο διαχειριστής του οικοπέδου έκρινε εν τέλει συμφερότερο να απαλλαγεί από το οικόπεδο στην τιμή που πρότεινε η FMC (το Νοέμβριο του 1993), παρά να το διατηρήσει και να το συντηρεί.

Όσον αφορά τη χρησιμοποίηση του εν λόγω οικοπέδου για διομηχανικούς σκοπούς, η Κτηματική Υπηρεσία (Dienst Domeinen) του Υπουργείου Οικονομικών έκρινε στη συνέχεια (τον Απρίλιο του 1994) ότι, εάν το εν λόγω οικόπεδο επρόκειτο να πωληθεί στην FMC, έπρεπε να εφαρμοστούν οι διατάξεις σχετικά με την εξαγορά οικοπέδων που περιλαμβάνονται στη Διοικητική Σύμβαση περί οικονομικής αναδιάρθρωσης της λιμενικής διοίκησης του Delfzijl (στο εξής "η σύμβαση").

Στο πλαίσιο των ανωτέρω διατάξεων, το δημόσιο προέβη σε αποτίμηση της αξίας του οικοπέδου. Το Stichting Adviesbureau Onroerende Zaken, που πραγματοποίησε την αποτίμηση της αξίας του οικοπέδου, προσδιόρισε την τιμή του στα [...] ολλανδικά φιορίνια ανά m².

Το υπεροξείδιο του υδρογόνου είναι ένα ιδιαίτερα ασταθές προϊόν. Για λόγους ασφάλειας κυκλοφορεί στην αγορά σε διαλύματα, όπου η συγκέντρωσή του κυμαίνεται μεταξύ 30 % και 50 %. Για το λόγο αυτόν, συχνά η μεταφορά του προϊόντος σε μεγάλες αποστάσεις δεν είναι αρκετά συμφέρουσα.

Η διαδικασία παραγωγής του απαιτεί προηγμένες τεχνολογίες, με αποτέλεσμα να υπάρχουν το πολύ δώδεκα εταιρείες που μπορούν να το παράγουν σε όλο τον κόσμο.

Το προϊόν αυτό χρησιμοποιείται κυρίως στη λεύκανση του χαρτιού ως υποκατάστατο του χλωρίου, διότι είναι λιγότερο ρυπογόνο. Το υπεροξείδιο του υδρογόνου χρησιμοποιείται επίσης ευρέως στην παρασκευή απορρυπαντικών.

Οι περιγραφές της εν λόγω αγοράς από τον καταγγέλλοντα και τις αρχές σας είναι αντιφατικές.

Σύμφωνα με τον καταγγέλλοντα, είναι αδιαμφισβήτητη η ύπαρξη πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας στη Δυτική Ευρώπη για το 1994, έτος κατά το οποίο δόθηκε η υπόσχεση για τη χορήγηση ενίσχυσης. Ο καταγγέλλον αναφέρει ότι η πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα αναμένεται να απορροφηθεί με βραδύ ρυθμό μετά το έτος 2000, σύμφωνα με το ακόλουθο διάγραμμα:

(σε 1 000 τόνους)

	1994	1995	1998	2000
Παραγωγική ικανότητα (*)	820	900	940	960
Ζήτηση	600	670	740	820

(*) Πηγή: καταγγέλλον, στοιχεία από τον εξειδικευμένο τύπο.

Αντίθετα, σύμφωνα με τις αρχές σας, η κατάσταση είναι πολύ διαφορετική: η αγορά υπεροξειδίου του υδρογόνου δεν έχει κορεσθεί ακόμη και εξακολουθεί να αναπτύσσεται με σταθερό ρυθμό. Κατά την περίοδο 1986-1995, η ζήτηση υπεροξειδίου του υδρογόνου αυξήθηκε από άποψη όγκου κατά 8 % περίπου ετησίως.

Κατά τα επόμενα χρόνια η αύξηση της ζήτησης αναμένεται να συνεχισθεί, όπως προκύπτει από τους πίνακες και το ύψος της παραγωγικής ικανότητας των κυριότερων παραγωγών της Δυτικής Ευρώπης στους οποίους είχαν πρόσβαση οι αρχές σας:

(σε 1 000 τόνους)

	1994	1995	1996	1997	1998
Ζήτηση (1)	647	725	784	851	924
Παραγωγική ικανότητα	846	885	920	1 040	1 040
90 % της παραγωγικής ικανότητας	761	797	828	936	936

(1) Πηγή: CEFIC, εκτιμήσεις για τα έτη 1995 και εξής.

(σε 1 000 τόνους)

	1994	1995	1996	2000
Ζήτηση (1)	644	685	728	927
Παραγωγική ικανότητα	725	820	905	970
90 % της παραγωγικής ικανότητας	652	738	815	873

(1) Πηγή: Chemsystem, 1996. Μελέτη που εκπονήθηκε εξ ονόματος της ολλανδικής κυβέρνησης.

Δεδομένου ότι, για τεχνικούς λόγους, η παραγωγή δεν μπορεί να υπερβαίνει σε μόνιμη βάση το 90 % της παραγωγικής ικανότητας, το ποσοστό αυτό πρέπει να λαμβάνεται ως μέτρο σύγκρισης με τη ζήτηση. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέσχε η κυβέρνηση σας, επιτυγχάνεται ισορροπία μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης πριν από το 2000. Αντίθετα, από τη μελέτη των στοιχείων του καταγγέλλοντος, ακόμη και εάν ληφθεί υπόψη το περιθώριο του 10 %, το 2000 θα εξακολουθεί να υπάρχει πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα ύψους περίπου 5 %.

Έτσι, η αυξανόμενη ζήτηση υπεροξειδίου του υδρογόνου οδήγησε την FMC να αποφασίσει οριστικά την ταχεία επέκταση της παραγωγικής της ικανότητας στο Delfzijl.

Η FMC δεν αποτελεί μεμονωμένη περίπτωση, εφόσον πολλοί ευρωπαίοι παραγωγοί υπεροξειδίου του υδρογόνου προβαίνουν επί του παρόντος σε επενδύσεις προκειμένου να επεκτείνουν τις παραγωγικές τους ικανότητες ή σχεδιάζουν να το πράξουν, σύμφωνα με πληροφορίες του κλάδου που υπέβαλαν οι ολλανδικές αρχές. Σύμφωνα με τις αρχές σας, τούτο αποδεικνύει ότι δεν υφίσταται πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα, δεδομένου ότι οι μεγάλες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στις αγορές αυτές δεν θα προέβαιναν σε σημαντικές επενδύσεις σε μια κορεσμένη αγορά.

Σύμφωνα με άλλα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η Επιτροπή, το 1994, τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν στοιχεία, η συνολική παραγωγική ικανότητα σε οκτώ από τα δώδεκα κράτη μέλη ανερχόταν σε 560 000 τόνους, ενώ η πραγματική παραγωγή ανερχόταν σε 363 500 τόνους, γεγονός που σημαίνει ότι η χρησιμοποίηση της παραγωγικής ικανότητας ισοδυναμεί με 65 %, ποσοστό πολύ κατώτερο των τιμών που αναφέρονται στις δύο μελέτες που υπέβαλαν οι ολλανδικές αρχές. Συγκριτικά αναφέρεται ότι η εμφανής κατανάλωση στα ίδια οκτώ κράτη μέλη ανερχόταν σε 439 000 τόνους (1).

Η θέση σε λειτουργία των εγκαταστάσεων της FMC στο Delfzijl έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγικής ικανότητας των Κάτω Χωρών από 20 000 τόνους ετησίως σε 55 000 τόνους. Επιπλέον, ποσοστό 30 % έως 40 % της ευρωπαϊκής παραγωγής υπεροξειδίου του υδρογόνου (σύμφωνα με στοιχεία από διάφορες πηγές) αποτέλεσε αντικείμενο ενδοκοινοτικών συναλλαγών το 1994. Επί του συνόλου αυτού, το μερίδιο των Κάτω Χωρών κυμαίνεται μεταξύ 10 και 15 %.

Σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην υπόθεση Italgrani (2), σε περίπτωση χορήγησης νέων ενισχύσεων βάσει ήδη εγκεκριμένου καθεστώτος από την Επιτροπή, η τελευταία πρέπει να ελέγχει μόνο την τήρηση των προϋποθέσεων του ως άνω καθεστώτος. Εάν τηρούνται αυτές οι προϋποθέσεις, δεν χρειάζεται να εξετασθεί το συμβιβασμό των ενισχύσεων. Αντίθετα, εάν η Επιτροπή διαπιστώσει ότι οι όροι και προϋποθέσεις του εν λόγω καθεστώτος δεν τηρούνται, πρέπει να προβεί σε πιο εμπεριστατωμένη εξέταση του συμβιβασμού των ενισχύσεων.

Μετά από προκαταρκτική εξέταση των εν λόγω ενισχύσεων, η Επιτροπή εκτιμά ότι, για τους λόγους που θα εκτεθούν κατωτέρω, οι προϋποθέσεις του καθεστώτος "Besluit subsidies regionale Investeringsprojecten" (κρατική ενίσχυση N 514/90 — Κάτω Χώρες) δεν τηρήθηκαν στην προκειμένη περίπτωση. Ως εκ τούτου, επιβάλλεται η διενέργεια πιο εμπεριστατωμένης εξέτασης.

Η Επιτροπή εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η κυβέρνηση σας δεν κοινοποίησε τα εν λόγω μέτρα σε εύθετο χρόνο ώστε να μπορέσει να αποφανθεί σχετικά, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 93 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ. Οι αρχές σας κατέστησαν παράνομα τα εν λόγω μέτρα λόγω του ότι τα έθεσαν σε εφαρμογή πριν η Επιτροπή αποφανθεί σχετικά με το θέμα.

Σύμφωνα με τις αρχές σας, υφίσταται παρεξήγηση όσον αφορά τη μέγιστη ένταση των ενισχύσεων που προβλέπονται από το καθεστώς "Besluit subsidies regionale Investeringsprojecten", το οποίο εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 27 Δεκεμβρίου 1990 (κρατική ενίσχυση N 514/90 — Κάτω Χώρες).

Το εν λόγω καθεστώς επιτρέπει τη χορήγηση ενίσχυσης με ένταση μέχρι 20 % του επιλέξιμου κόστους μέχρι ανώτατο ποσό 18 εκατομμύρια ολλανδικά φιορίνια. Τούτο ισχύει για τις λεγόμενες κανονικές περιπτώσεις.

(1) Πηγή: SOFRES Συμβούλιο 1995.

(2) Απόφαση της 30ής Ιουνίου 1992, στην υπόθεση C 47/91, Ιταλία/Επιτροπή, Συλλογή 1992, I-4145.

Για τις λεγόμενες “μειζόνες περιπτώσεις”, δηλαδή για τις σημαντικότερες περιπτώσεις οι οποίες υπερβαίνουν το ανώτατο όριο των 18 εκατομμυρίων ολλανδικών φιορινίων του επιλέξιμου κόστους που έχει θέσει το καθεστώς, ο αρμόδιος υπουργός μπορεί να υπερβεί το επιτρεπόμενο ποσό ενίσχυσης (20% των 18 εκατομμυρίων ολλανδικών φιορινίων). Οι αρχές σας έκριναν ότι ο υπουργός μπορούσε να χορηγήσει υψηλότερη ενίσχυση, τόσο ως προς το ποσό της ενίσχυσης, όσο και ως προς την έντασή της. Εξ αυτών προκύπτει ότι οι αρμόδιες αρχές έκριναν ότι η χορήγηση καθαρής επιδότησης 20% υπέρ της FMC είναι σύμφωνη με το προαναφερθέν καθεστώς. Ουσιαστικά, η ακαθάριστη επιδότηση που πράγματι χορηγήθηκε ανέρχεται σε 25% (18,2% καθαρή).

Η Επιτροπή δεν συμμερίζεται την ερμηνεία αυτή, διότι το καθεστώς δεν προβλέπει υπέρβαση της έντασης της ενίσχυσης στις λεγόμενες μειζόνες περιπτώσεις. Εξάλλου, η απόφαση σχετικά με την κρατική ενίσχυση N 514/90 — Κάτω Χώρες, αποδεικνύει ότι πρόκειται για μέγιστη ακαθάριστη ένταση 20%. Η κυβέρνησή σας δεν αμφισβήτησε ποτέ αυτή την απόφαση.

Σύμφωνα με τις διαθέσιμες πληροφορίες, η υπόθεση της FMC αποτελεί τη μοναδική περίπτωση υπέρβασης της επιτρεπόμενης έντασης των ενισχύσεων.

Όσον αφορά τις παρεμβάσεις των ολλανδικών αρχών, η επιδότηση και το δάνειο επιδοτούμενου επιτοκίου δεν παρουσιάζουν προβλήματα ως προς το χαρακτήρα τους: πρόκειται για μέτρα ενίσχυσης. Πράγματι, ως προς την πρώτη, οι αρχές σας υποστηρίζουν ότι πρόκειται για εφαρμογή ενός καθεστώτος ενισχύσεων που έχει εγκριθεί από την Επιτροπή και, ως προς τη δεύτερη, πρόκειται για δάνειο με ευνοϊκούς όρους που χορήγησε ένας δημόσιος οργανισμός.

Το στοιχείο ενίσχυσης που περιέχεται στο δάνειο ανέρχεται σε 1,5% ακαθάριστο, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά του δανείου και το επιτόκιο αναφοράς που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των περιφερειακών ενισχύσεων του 1994, το οποίο είναι 6,27%. Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι το επιτόκιο αναφοράς βρίσκεται εντός της κλίμακας επιτοκίων με τα οποία, σύμφωνα με τις αρχές σας, θα μπορούσε η FMC να δανειστεί από μια ολλανδική τράπεζα: μεταξύ του 6% και του 7%.

Όσον αφορά την τιμή πώλησης του οικοπέδου, η Επιτροπή φρονεί εν γένει ότι η αξία ενός οικοπέδου που πωλείται από δημόσιες αρχές μπορεί να προσδιοριστεί με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια μέσω ανοιχτού και άνευ όρων διαγωνισμού υποβολής προσφορών. Πράγματι, σε μια τέτοια διαδικασία οι δυνητικοί αγοραστής είναι σε θέση να υποβάλουν τις προσφορές τους προκειμένου να επιλεγεί η καλύτερη. Η διαδικασία αυτή δείχνει επίσης την προσπάθεια του πωλητή να επιτύχει τους καλύτερους όρους της αγοράς⁽¹⁾.

Σε περίπτωση που οι εν λόγω αρχές δεν προσφύγουν στην ανωτέρω μέθοδο, η Επιτροπή εκτιμά ότι η αγοραία αξία ενός οικοπέδου πρέπει να αποτιμάται από εταιρεία ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων που χρησιμοποιούν ευρέως αποδεκτές μεθόδους, ιδιαίτερα δε βασισμένες στην πώληση συγκρίσιμων οικοπέδων στο πρόσφατο παρελθόν.

Στην προκειμένη περίπτωση, οι αρχές σας εκτιμούν ότι ο διαχειριστής πραγματοποίησε μια συμφέρουσα συναλλαγή δεδομένου ότι η αγοραία αξία του οικοπέδου ήταν σχεδόν μηδενική, καθότι τα τελευταία χρόνια (από το 1986) δεν είχε πωληθεί κανένα βιομηχανικό οικόπεδο στην περιοχή του Delfzijl. Λόγω της έλλειψης αγοραστών, τα θάρη σχετικά με τις επενδύσεις σε οικόπεδα κατέστησαν τόσο επαχθή ώστε ο διαχειριστής, βασισμένος στον υπολογισμό της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας αποφάσισε να πωλήσει το οικόπεδο αντί ευτελούς ποσού.

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που διαθέτει η Επιτροπή, στη διοικητική σύμβαση του 1988 σχετικά με την οικονομική αναδιάρθρωση της λιμενικής διοίκησης του Delfzijl, αναφέρεται ότι η λιμενική διοίκηση κατέχει στο Delfzijl οικόπεδα με έκταση περίπου 100 εκτάρια, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για την απόρριψη λάσπης. Εάν η ανωτέρω διοίκηση χρησιμοποιήσει μέρος των οικοπέδων αυτών για άλλους σκοπούς πέραν της απόρριψης λάσπης, είναι εφαρμοστέες οι διατάξεις σχετικά με την εξαγορά (άρθρο V.2.2.g της εν λόγω σύμβασης), ενώ πρέπει επίσης να αναζητηθούν άλλα οικόπεδα για την απόρριψη της λάσπης.

Σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις σχετικά με την εξαγορά, η λιμενική διοίκηση μπορεί να εξαγοράσει από το κράτος τα οικόπεδα που του έχει πωλήσει έναντι τιμήματος ίσου με την αγοραία αξία. Η τελευταία πρέπει να υπολογιστεί βάσει της γνωμοδότησης που εξέδωσε τον Ιούλιο του 1987 ο SAOZ (Stichting Adviesbureau Onroerende Zaken, που εμφανίζεται ως ανεξάρτητος οργανισμός του Ρότερνταμ), ο οποίος αποτίμησε τη συνολική αξία των εν λόγω οικοπέδων στα μέσα του 1987 σε 100 000 έως 150 000 ολλανδικά φιορίνια ανά εκτάριο, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα υπάρχοντα ή μεταγενέστερα έργα υποδομής. Επιπλέον, εάν η λιμενική διοίκηση θελήσει να εξαγοράσει ένα οικόπεδο, το κράτος πρέπει να ζητήσει ενημερωτικά αποτίμηση της αξίας του εν λόγω οικοπέδου.

Η Κτηματική Υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών προέβη στην εν λόγω αποτίμηση το Μάρτιο του 1994 μέσω του SAOZ, ο οποίος, λαμβάνοντας υπόψη τη θέση του γηπέδου (που βρίσκεται κατά μήκος σιδηροδρομικής γραμμής και δεν γειτνιάζει με νερό) και το γεγονός ότι επρόκειτο να πωληθεί σχεδόν δωρεάν στην FMC, αποτίμησε την αγοραία αξία σε [...] ολλανδικά φιορίνια/m². Το Υπουργείο συμφώνησε με την εν λόγω αποτίμηση που λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι “το οικόπεδο έχει επιχλωματωθεί και μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βιομηχανικός χώρος”, καθότι ο διαχειριστής είχε πραγματοποιήσει εργασίες διευθέτησης.

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η λιμενική διοίκηση αγόρασε το οικόπεδο από το κράτος προς [...] ολλανδικά φιορίνια/m² και το μεταπώλησε στην FMC προς [...] ολλανδικά φιορίνια/m². Η Επιτροπή μπορεί να θεωρήσει την τιμή

(¹) Βλέπε σχετικά την απόφαση της Επιτροπής της 13ης Οκτωβρίου 1993, Επίσημη Εφημερίδα αριθ. C 21 της 25ης Ιανουαρίου 1994 (υπόθεση Fresenius).

των [...] ολλανδικών φιορινίων/μ² ως αγοραία αξία του εν λόγω οικοπέδου. Ωστόσο δεν είναι σαφές εάν η υποχρέωση που προβλέπεται στη σύμβαση και συνεπώς το κόστος που θα είχε για τη λιμενική διοίκηση η εξεύρεση άλλου οικοπέδου για την απόρριψη της λάσπης περιελήφθη στην αποτίμηση της αξίας.

Σε κάθε περίπτωση, συνάγεται ότι η εκχώρηση του οικοπέδου των 10,5 εκταρίων στην FMC περιέχει ενίσχυση τουλάχιστον [...] ολλανδικά φιορίνια/μ², δηλαδή 945 000 ολλανδικά φιορίνια.

Οι αρχές σας προβάλλουν το επιχείρημα ότι, λόγω έλλειψης αγοραστών, η αξία του οικοπέδου μειωνόταν συνεχώς με την πάροδο του χρόνου. Είναι αληθές ότι η Επιτροπή έχει δεχθεί ανάλογα επιχειρήματα κατά το παρελθόν (κρατική ενίσχυση C 36/92, ΕΕ αριθ. C 21 της 25ης Ιανουαρίου 1994, σ. 4, "Fresenius"). Στην υπόθεση αυτή η Επιτροπή είχε εκτιμήσει ότι παρόλο που το καταβληθέν τίμημα ήταν κατά 10% χαμηλότερο από την αγοραία αξία που είχαν προσδιορίσει οι εμπειρογνώμονες, ο ενεχόμενος δήμος επί σειρά ετών διέθετε προς πώληση το οικόπεδο τόσο απευθείας όσο και μέσω μεσιτών χωρίς να θρίσκει αγοραστή. Η Επιτροπή είχε λοιπόν συμπεράνει ότι οι προσπάθειες πώλησης του οικοπέδου μπορούσαν να εξομοιωθούν με ανοιχτή και άνευ όρων διαδικασία και, συνεπώς, το καταβληθέν τίμημα ανταποκρινόταν στην αγοραία αξία.

Στην προκειμένη όμως, περίπτωση, παρότι υποστηρίζεται ότι δεν εμφανίστηκε κανένας αγοραστής, δεν υπάρχει κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι το οικόπεδο είχε τεθεί προς πώληση επί μακρό χρονικό διάστημα. Επιπλέον, η πτώση της αξίας του οικοπέδου συνάγεται ότι δεν οφείλεται στην έλλειψη αγοραστών, αλλά στο σκοπό για τον οποίο είχε χρησιμοποιηθεί τα τελευταία χρόνια. Πράγματι, πριν χρησιμοποιηθεί για την απόρριψη λάσπης, η αξία του οικοπέδου είχε αποτιμηθεί το 1987 από τους ίδιους εμπειρογνώμονες σε 10-15 ολλανδικά φιορίνια/μ². Η σημερινή αποτίμηση της αξίας του για βιομηχανική χρήση είναι σύμφωνη με την αποτίμησή της κατά το παρελθόν. Η Επιτροπή θα μπορούσε ενδεχομένως να δεχθεί ότι η αξία του οικοπέδου έχει μειωθεί από τα 15 ολλανδικά φιορίνια το 1987 σε 10 ολλανδικά φιορίνια/μ² το 1994.

Συνεπώς, οι ολλανδικές αρχές θα έπρεπε τουλάχιστον να αποδείξουν ότι επιδίωξαν την πώληση του εν λόγω οικοπέδου μέσω ενεργητικών προσπαθειών για εύλογο χρονικό διάστημα.

Ως προς την ουσία του θέματος, η αξιολόγηση της υπόθεσης εξαρτάται από δύο βασικά στοιχεία, την κατάσταση της αγοράς υπεροξειδίου του υδρογόνου και τη δυνατότητα της Επιτροπής να υπερβεί τα όρια ενισχύσεων που προβλέπονται στο προαναφερθέν περιφερειακό καθεστώς χωρίς αυτό να καταστεί κενό περιεχομένου.

Όσον αφορά την κατάσταση της αγοράς, υποβλήθηκαν στην Επιτροπή δύο θέσεις, εκ των οποίων η μία διαβεβαιώνει ότι η πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα του τομέα

αναμένεται να απορροφηθεί γρήγορα, ενώ η άλλη υποστηρίζει ότι η κατάσταση αυτή αναμένεται να διαρκέσει αρκετά λαμβάνοντας υπόψη την εξέλιξη της ζήτησης και τα σχέδια εγκατάστασης νέας παραγωγικής ικανότητας.

Στην παρούσα φάση, σε ένα μόνο στοιχείο συμφωνούν οι τρεις πηγές στις οποίες παραπέμπουν τόσο η κυβέρνηση σας, όσο και ο καταγγέλλων: το 1994, δηλαδή τη στιγμή που οι αρμόδιες αρχές υποσχέθηκαν τη χορήγηση ενίσχυσης, υπήρχε πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα στην αγορά υπεροξειδίου του υδρογόνου τόσο στη Δυτική Ευρώπη, όσο και εντός της Κοινότητας. Επιπλέον, την ίδια περίοδο, συνάγεται ότι προβλεπόταν πως η κατάσταση αυτή θα διαρκέσει περίπου μέχρι το 2000, δηλαδή έξι έτη μετά την υπόσχεση χορήγησης ενίσχυσης και πέντε έτη μετά την έναρξη της παραγωγής της FMC στο Delfzijl.

Σε καταστάσεις όπου η ζήτηση δεν μπορεί να απορροφήσει το σύνολο της παραγωγής, η χορήγηση ενισχύσεων σε επιχειρήσεις ανήκουσες σε κλάδους που χαρακτηρίζονται από έντονο ανταγωνισμό μεταξύ λίγων μεγάλων εταιρειών, υπάρχει κίνδυνος να οδηγήσει σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, στις οποίες δύσκολα θα μπορούσαν να ανταπεξέλθουν οι ανταγωνιστές που δεν λαμβάνουν ενισχύσεις. Η βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης μιας επιχείρησης που λαμβάνει ενισχύσεις έχει μεγαλύτερες επιπτώσεις όσο λιγότερες είναι οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο, δεδομένου ότι οι νέες εγκαταστάσεις καταλαμβάνουν εκ των πραγμάτων σημαντικό μερίδιο (στην προκειμένη περίπτωση, οι εγκαταστάσεις στο Delfzijl καλύπτουν το 4% της παραγωγικής ικανότητας της Κοινότητας το 1996).

Επιπλέον, ακόμη και εάν αργότερα βελτιωθεί η κατάσταση της αγοράς και επέλθει ισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, μια επιχείρηση που θα είχε λάβει ενισχύσεις θα θρискόταν σε πλεονεκτική θέση κατά την περίοδο αναμονής σε σχέση με τις επιχειρήσεις που δεν θα είχαν επιδοτηθεί. Εξάλλου, οι άλλες εταιρείες που κατασκευάζουν σήμερα εγκαταστάσεις παραγωγής υπεροξειδίου του υδρογόνου εν όψει της αναμενόμενης αύξησης της ζήτησης δεν λαμβάνουν ενισχύσεις, σύμφωνα με τις διαθέσιμες πληροφορίες.

Συνεπώς, υπό το φως των διαθέσιμων πληροφοριών και της σημασίας των ενδοκοινοτικών συναλλαγών στον εν λόγω τομέα, η ενίσχυση που έλαβε η FMC νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τις συναλλαγές αυτές.

Όσον αφορά τη μέγιστη αποδεκτή ένταση της ενίσχυσης, η θέση της Επιτροπής είναι εκείνη που προκύπτει από την απόφασή της στην περίπτωση της κρατικής ενίσχυσης N 514/90 — Κάτω Χώρες: στις μείζονες περιπτώσεις, οι οποίες έχουν ιδιαίτερη σημασία για την περιφερειακή ανάπτυξη, η αρμόδια αρχή μπορεί να αυξήσει το ανώτατο όριο του επιλέξιμου κόστους πέραν των 18 εκατομμυρίων ολλανδικών φιορινίων, αλλά δεν μπορεί να αυξήσει την ένταση της ενίσχυσης, της οποίας το ανώτατο όριο παραμένει στο 20% ακαθάριστο του επιλέξιμου κόστους.

Εφόσον ένα μέρος της ενίσχυσης χορηγήθηκε εντός των ορίων και τηρήθηκαν οι προϋποθέσεις που θέτει το περιφε-

ρειακό καθεστώς το οποίο επικαλούνται οι ολλανδικές αρχές, η Επιτροπή δεν διατυπώνει καμία αντίρρηση για τις χορηγηθείσες ενισχύσεις των οποίων το ποσό δεν υπερβαίνει το επιτρεπόμενο από το καθεστώς όριο. Μόνο οι ενισχύσεις που υπερβαίνουν το προαναφερθέν ανώτατο όριο αποτελούν αντικείμενο της παρούσας απόφασης.

Τίθεται το ερώτημα εάν η Επιτροπή μπορεί να υπερβεί τα όρια των ενισχύσεων που προβλέπονται στο προαναφερθέν καθεστώς χωρίς να καταστεί το τελευταίο κενό περιεχομένου. Δύσκολα μπορεί να δοθεί θετική απάντηση. Πράγματι, η χορήγηση ενίσχυσης αιτιολογείται από τα προβλήματα και τα μειονεκτήματα της περιφέρειας του Delfzijl, καθώς και από τις θετικές επιπτώσεις που αναμένεται να έχει το σχέδιο στην εν λόγω περιφέρεια. Όμως, αυτοί οι περιφερειακοί χαρακτηριστές παράγοντες έχουν ήδη ληφθεί υπόψη μέσω της έγκρισης του καθεστώτος περιφερειακών ενισχύσεων και της έντασης της ενίσχυσης η οποία αποτελεί συνάρτηση αντικειμενικών κριτηρίων (ποσοστό ανεργίας, κατά κεφαλήν ΑΕΠ κ.λπ.).

Ωστόσο, πρέπει να εξετασθεί με πιο εμπειρισταωμένο τρόπο εάν και σε ποιο βαθμό παράγοντες που σχετίζονται με τις περιβαλλοντικές πτυχές της πράξης μπορούν να δικαιολογήσουν υπέρβαση της έντασης της ενίσχυσης.

Συμπερασματικά, οι ενισχύσεις που έλαβε η FMC, για τις οποίες κλήθηκε η Επιτροπή να αποφανθεί, μπορούν να συνοψισθούν ως εξής:

- Επιδότηση: 28,75 εκατομμύρια ολλανδικά φιορίνια
- Δάνειο: 0,187 εκατομμύρια ολλανδικά φιορίνια
- Οικόπεδο: 0,945 εκατομμύρια ολλανδικά φιορίνια.

Το σύνολο της ενίσχυσης ανέρχεται σε 29,88 εκατομμύρια ολλανδικά φιορίνια. Αναγόμενο σε ποσοστό επί της συνολικής επένδυσης (αφού διορθωθεί βάσει της αξίας του οικοπέδου, όπως εκτιμήθηκε από τους εμπειρογνώμονες) διαπιστώνεται ότι η ακαθάριστη ένταση της ενίσχυσης είναι 25,76%, υπερβαίνει δηλαδή κατά 5,76% (6,68 εκατομμύρια ολλανδικά φιορίνια) το ανώτατο όριο που προβλέπει το καθεστώς IPR.

Υπό το φως των ανωτέρω, διαπιστώνεται ότι οι ενισχύσεις που χορήγησαν οι ολλανδικές αρχές στην εταιρεία FMC στο πλαίσιο εγκατάστασης εργοστασίου υπεροξειδίου του υδρογόνου στο Delfzijl, ως προς το τμήμα τους που υπερβαίνει την μέγιστη επιτρεπόμενη ένταση από το καθεστώς "Besluit subsidies regionale Investeringsprojecten", το οποίο εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 27 Δεκεμβρίου 1990 (κρατική ενίσχυση 514/90 — Κάτω Χώρες), συνιστούν ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ και, σύμφωνα με τις μέχρι σήμερα διαθέσιμες πληροφορίες, συνάγεται ότι δεν είναι δυνατό να τους χορηγηθεί παρέκκλιση βάσει των διατάξεων του άρθρου 92 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 61 παράγραφος 3 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

Κατά συνέπεια, η Επιτροπή πληροφορεί την κυβέρνησή σας ότι αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 93 παράγραφος 2 της συνθήκης σχετικά με τις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στην FMC υπέρ της κατασκευής εργοστασίου υπεροξειδίου του υδρογόνου στο Delfzijl.

Στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας, οι αρχές σας καλούνται να υποβάλουν, εντός ενός μηνός από την ημερομηνία παραλαβής της παρούσας επιστολής, τις παρατηρήσεις τους, καθώς και τις πληροφορίες που θεωρούν απαραίτητες για την αξιολόγηση των εν λόγω ενισχύσεων. Δεδομένου ότι η παρούσα επιστολή θα δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, εάν οι ολλανδικές αρχές εκτιμούν ότι ορισμένα από τα στοιχεία που περιέχει έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα, καλούνται να το γνωστοποιήσουν στην Επιτροπή εντός 15 εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία της παρούσας επιστολής.

Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το άρθρο 93 παράγραφος 3 της συνθήκης έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα και επιστά την προσοχή σας στην ανακοίνωση που δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* αριθ. C 318 της 24ης Νοεμβρίου 1983, σ. 3, καθώς και στις επιστολές που εστάλησαν σε όλα τα κράτη μέλη στις 4 Μαρτίου 1991, 22 Φεβρουαρίου και 30 Μαΐου 1995, όπου υπενθυμίζεται ότι οποιαδήποτε ενίσχυση η οποία έχει χορηγηθεί παράνομα μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αίτησης επιστροφής.

Επιπλέον, η Επιτροπή ζητεί από την κυβέρνησή σας να ενημερώσει κατά το συντομότερο δυνατό την αποδέκτρια εταιρεία σχετικά με την κίνηση της διαδικασίας, καθώς και για και το ότι ενδέχεται να της ζητηθεί η επιστροφή οποιασδήποτε ενίσχυσης που έχει λάβει παράνομα.

Ενδεχόμενη αρνητική απόφαση σχετικά με τις ενισχύσεις συνεπάγεται καταρχήν την επιστροφή των ενισχύσεων από τις αποδέκτριες επιχειρήσεις, σύμφωνα με τις διαδικασίες και τις διατάξεις της ολλανδικής νομοθεσίας, προσαυξημένων με τους τόκους που υπολογίζονται βάσει του επιτοκίου αναφοράς το οποίο χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση των περιφερειακών ενισχύσεων, με έναρξη από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης.»

Η Επιτροπή καλεί τα άλλα κράτη μέλη και τους λοιπούς ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τα εν λόγω μέτρα εντός ενός μηνός από την ημερομηνία της παρούσας δημοσίευσης, στην ακόλουθη διεύθυνση:

Ευρωπαϊκή Επιτροπή,
Rue de la Loi/Wetstraat 200,
B-1049 Βρυξέλλες.

Οι παρατηρήσεις αυτές θα κοινοποιηθούν στην ολλανδική κυβέρνηση.